

da de kom i Slægtens Besiddelse, blev købt relativt billigt. De, der er købte i 1660, har gennemsnitlig kostet 200 Rigsdaler, og de, der er købte i 1760, gennemsnitlig 700 Rigsdaler pr. Tønde Hartkorn. Men jeg maa sige, at sammenlignet med Prisen paa 1 Td. Hartkorn i dette Øjeblik: 20 000 Kr., er det ganske ligegyldigt, om en Mand har givet 200 eller 700 Rigsdaler for saa og saa mange Aarhundreder siden. Jeg kan derfor ikke se, at der er nogen egentlig Forskel paa den Jord, som er i frit Eje, og den, som er i Majoratseje, naar man ser hen paa, hvorledes den er opstaaet. Der er megen Jord i frit Eje, som har været i Statseje, og som er kommet fra Staten i sin Tid til Priser af 200 og senere 700 Rigsdaler pr. Td. Hartkorn.

Naar det ærede Medlem nu og i mange tidligere Taler vender sig mod Lensbesiddernes Personer, vil jeg minde ham om, at gennemgaaende har vore Lensbesiddere gjort, hvad de skulde gøre efter Grevernes og Friherrernes Privilegier. De har været bedre Herrer og har handlet mere fair overfor deres Fæstere end f. Eks. de borgerlige Proprietærer. Jeg tror, at der neppe hos en eneste Lensgodsbesidder kan findes Eksempel paa en unfair Handling overfor Fæstere, og som jeg før sagde, vil Adelen Herrer gennemgaaende have mere Samfølelse med deres Fæstere end den borgerlige Proprietær. Naar Talen er om, hvor mange fremragende Mænd der har været blandt Adelen, vil jeg bemærke, at den danske Adel jo er umaadelig ringe i Tal og de danske Lensbesidderes Tal særdeles ringe. Følgelig kan man da ikke forlange at finde et særlig stort Antal fremragende Mænd blandt den. Men hvis man tager et tilsvarende Antal Bønder, vil man heller ikke finde ret mange fremragende Mænd blandt dem. Hvis man gennemgaaer Lensbesidderne i de sidste to Generationer, vil man finde saa betydelige Mænd som Baron Rosenørn, Holstein-Ledreborg, de to Grever Frijs — og vi vil finde Mænd, som vi fra Karakterens Side har holdt af at være sammen med som Rigsdagsmænd, som Moltke-Bregtved og Juul-Rysensteen. Hvis De tager Grosserer-Societetets Komité, som er en valgt Komité, og sammenligner den med vore Lensgrever, vil De finde, at med Hensyn til Karakter og Intelligens kan den ikke-valgte, fødte Samling Mænd staa Maal med den valgte Forsamling, og saa er den i sin Opræden mere personlig beskeden, hvad jeg sætter megen Pris paa.

Jeg vil gerne gøre nogle Bemærkninger om to Ændringsforslag. Jeg synes, at

de af det konservative Folkeparti stillede Ændringsforslag i det store og hele er gode. Jeg er særlig glad ved Ændringsforslaget til § 1, fordi det anerkender det Princip, jeg her har nævnt: at det egentlig er lidt af en Voldførelse at gaa løs paa Majoratsbesidderne paa denne Maade. Det ærede Medlem, der er Ordfører (Harboe), foreslaar jo her at nedsætte Afgiften. Der er ogsaa et andet Ændringsforslag, jeg er meget glad ved, nemlig Ændringsforslag Nr. 17 angaaende Skovene. Jeg synes, det er lykkedes det ærede Medlem at faa udtrykt ganske lykkeligt den Tanke, at Skovene skal være en samlet Helhed og være saa store, at de kan undergives en fornuftig Drift. Man maa indrømme, at vore Lensbesiddere, selv om de gennemgaaende maaske ikke er meget værd som Jordbrugere, er fremragende som Skovbrugere; de private Lensskove dyrkes gennemgaaende langt bedre end Statsskovene. Jeg havde i sin Tid tænkt mig Muligheden af, at man kunde have foretaget en Ombytning, saaledes at man fik Lensbesiddernes Agerjord ved at mageskifte den med nogle af Statens Skove.

Derimod er der et Par andre Punkter, hvor jeg ikke er enig med det konservative Parti. Jeg synes, at Venstre har fuldkommen Ret, naar det i Ændringsforslag Nr. 8 hævder, at det, naar man vil tage Jord fra Lensbesidderne — og det er det, der er det praktiske Maal med denne Lov, og forhaabentlig ikke det at slaa Majoraterne i Stykker i og for sig —, naar man vil gøre deres Jordbesiddelse ringere i Størrelse, er urimeligt og er at ophæve denne Lovs Hensigt, naar man siger til Lensbesidderen: „Du kan købe en Gaard og give den i Stedet for“; thi derved bliver der ikke en Td. Land mere, end der var i Forvejen, til Bondejordbrug. Det, der ønskes med Loven, er dog, at der skal være mere Jord til Disposition, og det kan man kun opnaa ved at følge Venstres Ændringsforslag, ikke ved at følge det konservative Partis.

Jeg vil støtte Venstres Ændringsforslag Nr. 24. Medens den konservative Ordfører gaar ud fra, at Majoraterne skal ophæves, aabner Venstres Ændringsforslag Mulighed for, at Majoraterne kan vedblive at bestaa — jeg er, vil jeg tilstaa, Majoratsven —, og ligeledes Muligheden for, at vi kan forhandle om den Maade, hvorpaa Besidderne, for at bruge det noget underlige Udtryk, kan „beholde Privilegiet“. Jeg havde nu tænkt mig, at det var langt fornuftigere og billigere, om